

Na začiatku sme si povedali, že Kristus založil jednu, katolícku cirkev. Ako je teda možné, že aj v rámci nej existujú rôzne cirkvi? Ak chceme nájsť odpoveď, musíme znova načrieť do histórie.

Na začiatku boli tradície. Znamenali spôsoby vykonávania bohoslužieb, videnia tých istých teologických právd, tak ako sa to vyvíjalo a vyvinulo v piatich najstarších a najväčších politických a neskôr aj cirkevných centrách v rímskom starovekom impériu.

Dnes patria do Katolíckej cirkvi obradové spoločenstvá pochádzajúce z piatich východných tradícií: Alexandrijskej, Antiochijskej, Arménskej, Chaldejskej a Konštantínopolskej. Tradícia je teda široký pojem, akýsi model života v Cirkvi, ktorý prirodzene vyrástol v konkrétnom spoločenstve. Na Východe to bolo päť miest, metropólii: Konštantínopol, Alexandria, Antiochia, Cilícia a Jeruzalem a na Západe to bolo mesto apoštola Petra, Rím.

Z týchto šiestich miest sa už od antických čias šírila viera do bližšieho a niekedy aj veľmi vzdialeného okolia. Šírila sa v takej podobe, v akej sa žila v konkrétnom spoločenstve, ktoré vieru odovzdávalo. Tieto nové spoločenstvá si zase počas vekov túto tradíciu prirodzene zasadili do vlastnej kultúry. Bol to napríklad ich vlastný živý jazyk, v ktorom začali sláviť bohoslužby, strihy a výzdoba liturgických rúch a architektúra chrámov, ale i vysvetľovanie večných právd nástrojmi vlastnej filozofie.

Pripravil o. Peter Šturák ml.

FARSKÉ OZNAMY

- ◆ Modlitby matiek budú v pondelok 26. februára a 5. marca večer. Telocvičňa na ZŠ Prostějovská bude 5. marca so začiatkom o 19:15 hod. Biblická škola (chrám) a modlitby mužov (sakristia) budú v utorok 27. februára a 6. marca večer po sv. liturgii. Tichá adorácia s Korunkou Božieho milosrdenstva a požehnaním bude vo štvrtok 1. marca (s osobným požehnaním) a 8. marca v čase 19:00 - 21:00 hod. Stretko detí a zborík v priebehu dvoch týždňov nebudú.
- ◆ Počas obdobia Veľkého pôstu vás povzbudzujeme v stredu a piatky k účasti na božských službách vopredposvätených darov a k modlitbe pôstnych hodín ráno o 7:00 hod.
- ◆ Týždeň 26. február - 2. marec je prvo-
piatkový. Pristúpiť k sv. spovedi môžete

ako zvyčajne pred sv. liturgiami. Na prvý piatok 2. marca nebude celodenná adorácia ani Korunka Božieho milosrdenstva s modlitbami žalmov. Ráno o 7:00 hod. bude pôstna hodinka a večer o 17:30 hod. božská služba vopredposvätených darov. Po VPDčke budete môcť prispieť do zvončeka na podporu práce s deťmi a mladými farnosti.

◆ V stredu 7. marca vás pozývame na pôstnu prednášku o. J. Marettu, ktorá bude po VPDčke. POZOR - ZMENA!!! VPDčka začne o 17:00 hod.!!!

◆ Žádušné soboty budú 3. a 10. marca s panychídou a čítaniami hramôt.

◆ Na modlitby chvál s biblickým vyučovaním vás pozývame v nedeľu 11. marca o 18:00 hod.

o. Peter Kačur

St. Peter Caglic

ČO BY SME CHCELI POČUŤ OVEĽA RADŠEJ?

Biskup Fulton Sheen rozprával jeden príbeh o hrdinskom odpustení. Povedal mu ho blízky priateľ, rakúsky lekár, ktorý po skončení Druhej svetovej vojny emigroval s manželkou do Spojených štátov amerických. Ku koncu vojny žil so svojou ženou, ktorá pochádzala zo židovskej rodiny a konvertovala na katolicizmus, vo východnom Rakúsku.

V dobe, keď už Nemci ustupovali pred Rusmi, prebudilo doktora raz v noci zo spánku hlasné búchanie na dvere. Vzal si župan a šiel otvoriť.

Za dverami stál nemecký dôstojník na úteku, ktorý sa potreboval najesť a vyspať. Doktor ihneď spoznal uniformu SS a keď sa mu Nemec predstavil, opýtal sa ho, či nie je členom Gestapa zodpovedným za masaker Židov na určitom konkrétnom mieste. Nemec súhlasne prikývol.

„Povedzte mi,“ pokračoval doktor, „koľko Židov ste tam zabil?“

„Všetkých,“ znela odpoveď.

Doktor vošiel do haly a zavolať svoju ženu: „Ráchel, pod' dole, chcem ti niekoho predstaviť.“

Keď manželka prišla, povedal jej: „Teraz mi, Ráchel, dovoľ, aby som ti predstavil muža, ktorý zabil tvojho otca i mamu, tvoju starú mamu, tvoju sestru a dvoch bratov.“

Keď pomínul počiatkový šok, Ráchel pristúpila k dôstojníkovi SS, objala ho a povedala mu: „Keď vám odpustil Boh, odpúšťam vám aj ja!“

Ako by sme sa zachovali my na mieste tejto ženy? Aká by bola naša reakcia, keby sme sa postavil tvárou v tvár človeku, ktorý je zodpovedný za veľkú bolesť,

ktorú práve prežívame? Aké slová by sme adresovali svojmu náprotivkovi? Bolo by vôbec možné, aby sme zareagovali práve takýmto spôsobom ako táto žena? Ako to, že ona to dokázala?

V radostnom evanjeliu dnešnej druhej pôstnej nedele sme počuli slová Ježiša Krista na vlas rovnaké tým, ktoré vyslovila táto žena: „Synu, odpúšťajú sa ti hriechy“ (Mk 2, 5). Ponúkajú nám odpoveď na predchádzajúcu otázku. Ako to, že táto žena dokázala odpustiť neodpustiteľné? Vari necítila bolesť? Vari netúžila pomstiť svojich blízkych, ktorých oplakávala? Vari sa pomiatla? Ved' nikto normálne zmýšľajúci by predsa takto nekonal!

Toto je len hŕstka otázok, ktoré by sa nám mohli prehnáť myslou. Ale v skutočnosti je to len zopár klamstiev, ktoré by nám v daný moment podsúval diabol ako „lepšie riešenie“ oproti tomu, ktoré nám ponúka Boh.

Skúsme si predstaviť ako stojíme v dome, kde je Ježiš Kristus. V dome, ktorý je plný ľudí nám podobných. Ježiš ohlasuje slovo! A jedným z nich bolo slovo odpustenia adresované ochrnutému mužovi. Ten vstáva a odchádza po vlastných a to iba preto, lebo mu Ježiš odpustil.

Čo by sme chceli radšej počuť my od tejto ženy? Výčitky? Slová nenávisti? Ona ich neponúka... Čo by sme chceli radšej počuť od Ježiša v preplnenom dome? Moralizovanie? Poukazovanie na to, prečo je tento muž ochrnutý? Ježiš však vraví „odpúšťajú sa ti hriechy“. Ježiš aj nám dnes ponúka slovo odpustenia. Alebo je niečo, čo by sme chceli počuť radšej?

o. Peter Kačur

LITURGICKÝ PROGRAM

Pondelok, 26. február

Sv. Porfyrios, gazský biskup
06:30 csl. sv. lit. (HP 119); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 119); Ap. zač. 227 (Ef 4, 25 – 32); Mt zač. 15 (5, 42 – 48)

Utorok, 27. február

Prep. otec a vyznávač Prokop Dekapolita
06:30 sl. sv. lit. (PZ 119); 18:00 csl. sv. lit. (HP 119); Ap. zač. 241 (Flp 2, 12 – 16a); Mt zač. 38 (10, 31 – 11, 1)

Streda, 28. február

Prep. otec Auxencius.
07:00 Pôstna hodinka Iz 10, 12 – 20; 18:00 sl. VPD Gn 7, 6 – 9; Prís 9, 12 – 18

Štvrtok, 1. marec

Prep. mučenica Eudokia
06:30 sl. sv. lit. (PZ 119); 18:00 csl. sv. lit. (HP 119); Ap. zač. 257 (Kol 3, 4 – 11); Mt zač. 24 (7, 24 – 8, 4)

Piatok, 2. marec

Prvý piatok. Svätý hierom. Teodot, kerynejský biskup.
07:00 Pôstna hodinka Iz 13, 2 – 13; 17:30 sl. VPD Gn 8, 4 – 21; Prís 10, 31 – 11, 12

Sobota, 3. marec

Tretia zádušná sobota. Fatimská sobota.
06:30 csl. sv. lit. (HP 169); 17:30 sl. sv. lit. (PZ 116); Ap. zač. 325 (Hebr 10, 32 – 38a); Mk zač. 8 (2, 14 – 17)
7:20 Panychída s hramotami
17:00 Mariánske večeradlo

Nedeľa, 4. marec

6. hlas. Tretia pôstna nedeľa – Krížupoklonná
08:00 csl. sv. lit. (HP 104, 179); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 103, 174); Ap. zač. 311 (Hebr 4, 14 – 5, 6); Mk zač. 37 (8, 34 – 9, 1)
17:00 Pôstna večiereň s poklonami

Pondelok, 5. marec

Sv. mučeník Konón
06:30 csl. sv. lit. (HP 114); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 114); Ap. zač. 240 (Flp 2, 5 – 11); Mt zač. 51

(13, 10 – 23)

Utorok, 6. marec

Štyridsiati dvaja sv. mučeníci z Amoria
06:30 csl. sv. lit. (PZ 114); 18:00 csl. sv. lit. (HP 114); Ap. zač. 125 (1 Kor 1, 18 – 31); Mt zač. 52 a 54 (13, 24 – 30. 36b – 43)

Streda, 7. marec

Sv. hieromučeníci, ktorí boli biskupmi v Chersone: Bazil, Efrém, Kapitón, Eugen, Aiterios a ďalší.
07:00 Pôstna hodinka Iz 26, 21 – 27, 9; 17:00 sl. VPD Gn 9, 18 – 10, 1; Prís 12, 23 – 13, 9
18:15 Pôstna prednáška o. Jozefa Maretu

Štvrtok, 8. marec

Prep. otec a vyznávač Teofylakt, nikomédijský biskup
06:30 csl. sv. lit. (PZ 114); 18:00 csl. sv. lit. (HP 114); Ap. zač. 203 (Gal 2, 16 – 20); Mt zač. 105 (25, 14 – 30)

Piatok, 9. marec

Štyridsiati svätých mučeníci zo Sebastej
07:00 Pôstna hodinka Iz 29, 13 – 23; 17:30 sl. VPD Gn 12, 1 – 7; Prís 14, 15 – 26; Ap. zač. 331 (Hebr 12, 1 – 10); Mt zač. 80 (20, 1 – 16)

Sobota, 10. marec

Štvrtá zádušná sobota
06:30 csl. sv. lit. (HP 169); 18:00 sl. sv. lit. (PZ 116); Ap. zač. 313 (Hebr 6, 9 – 12); Mk zač. 31 (7, 31 – 37)
7:20 Panychída s hramotami

Nedeľa, 11. marec

Hlas 7. Štvrtá pôstna nedeľa – pamiatka nášho prepodobného otca Jána, autora spisu Rebrík.
08:00 csl. sv. lit. (HP 105, 174); 10:00 sl. sv. lit. (PZ 104, 176); Ap. zač. 314 (Hebr 6, 13 – 20); Mk zač. 40 (9, 17 – 31)
17:00 Pôstna večiereň s poklonami
18:00 Modlitby chvál s biblickým vyučovaním

o. Peter Šturák ml.

✂ - zdržanlivosť od mäsa

200. VÝROČIE PREŠOVSKÉJ EPARCHIE

V roku 1660 zomrela kňažná Anna Lorántffy. Správkyňou Rákocziovských majetkov sa stala vdova po Jurajovi II. kňažná Žofia. Pochádzala z katolíckeho rodu Báthoryovcov. Žofia Báthory odstránila z mukačevského stolca biskupa Zejkana, ale odmietla aj Rímom uznaného biskupa Parthénia. Chcela mať menovacie právo. Obrátila sa na kyjevského metropolitu, no keď chcel mukačevské biskupstvo začleniť do kyjevskej metropoly, kňažna Žofia s tým nesúhlasila a v roku 1664 povoláva biskupa Parthénia späť. Odovzdala mu aj kláštor na Černej Hore. Takto bol zabezpečený úspech Užhorodskej únie.

Podmienky Užhorodskej únie:

1. Zachovanie východného obradu pre zjednotených kresťanov. Jágerskí biskupi presadzovali latinský obrad pre všetkých. Biskup Parthénus sa musel zúčastňovať na latinských cirkevných sviatkoch. Kňazi sa učili liturgizovať podľa západnej liturgie. Gabriel Kosovický, bazilián, bol jágerským biskupom Benediktom Kišdi (1648 - 1660) menovaný za kňaza do Humenného, kde slúžil liturgiu v západnom obrade. Apoštolská Stolica bola proti takýmto krokom a vydala nariadenie, ktorým takéto kroky zakázala a nariadila Kosovickému vrátiť sa do kláštora. Problémom bolo aj svätenie sviatkov. Jágerský biskup Juraj Féneši (1687 - 1699) prikázal gréckokatolíkom sláviť aj latinské cirkevné sviatky s obmedzením slávenia východných cirkevných sviatkov.

2. Možnosť vlastného výberu mukačevského biskupa. Biskup je pre veriacich eparchom, ale aj vladykom - otcom. Neobsadené mukačevské biskupstvo sa dostáva pod vplyv Jágru. Mukačevský biskup sa stáva obradovým vikárom jágerského biskupa. Bez dovolenia nemožno vysvätiť ani kňaza, ba ani posvätiť nové chrámy.

3. Hmotné zvýhodnenie pre duchovenstvo. Aj tu boli mnohé prekážky hoci už v roku 1624 Apoštolská Stolica priznala zjednoteným všetky privilégia. Svojpochovaním počínajúc zemeľanov a

konfiškovaním cirkevných majetkov sa dostávali mukačevskí biskupi a aj ich duchovenstvo (neplatenie desiatok ako západnému kléru) do ťažkej finančnej situácie.

Po smrti biskupa Parthénia dochádza k ohrozeniu únie. Za krátke obdobie malo mukačevské biskupstvo týchto pastierov: Jozef Vološinovský (1667 - 1675), Ján Malachovský (1671), Teofan Maurocordato (1676 - 1686), Ján Hieronym Lipnický (1681 - 1686), Porfýr Kulčický (1681 - 1687), Rafael Angelo Gavrilovič (1687 - 1688), Metod Rakovecký (1687 - 1693). Situácia sa mení, keď kardinál Leopold Kollonich na zasadnutí Pápežského kolégia v Ríme r. 1689 predložil návrh pápežovi Alexandrovi VIII. vymenovať za apoštolského vikára Jána Jozefa De Camellisa (1689 - 1706), misionára mukačevskej eparchie. Pápež ho 5. novembra 1689 menoval za titulárneho biskupa šebasteiského. Biskup De Camelis uskutočnil v eparchii 12 synod. Vizitoval farnosti a robil si podrobné poznámky. Vypracoval správu o stave eparchie pre Kollnicha a pre Congregatio de propaganda fide v Ríme. Pre vzdelanie a upevnenie nábožnosti vydal Bukvar a Katechesis v cyrilike. Dal zriadiť základnu arcibiskupa - kardinála Františka Jányho, šerémskeho biskupa, ktorú odovzdali kňazskému semináru v Trnave na krytie výdavkov gréckokatolíckych seminaristov. Veľké úsilie vyvinul de Camellis na usporiadanie životných podmienok gréckokatolíckeho duchovenstva, ktoré žilo v poddanských podmienkach. Kráľ Leopold I. 23. augusta 1692 vydal výsadnú listinu pre gréckokatolíckych kňazov, ktorou oslobodil duchovných a ich deti z ponižujúceho poddanského stavu. Podľa uvedenej výsady mali mať gréckokatolícki duchovní rovnaké slobody ako duchovní latinského obradu. (koniec 4. časti)

Spracoval diakon R. Hreňo podľa knihy Prierez dejinami Gréckokatolíckej cirkvi na Slovensku od prof. P. Šturáka

